

Exposició: 10 de setembre - 30 de novembre de 2002

Palau Moja

Rambla dels Estudis, 118 (Barcelona)

Horaris:

de dimarts a dissabte, de 10 a 20 hores

Diumenges i Festius, de 10 a 15 hores

Dilluns tancat

Entrada Lliure

Informació:

Tel. 93 270 23 00

expos@bnc.es

Producció i organització:

Biblioteca de Catalunya

www.gencat.es/bc

Verdaguer

un geni poètic

2002
VERDAGUER

EXPOSICIÓ

Palau Moja (Barcelona). 10 de setembre - 30 de novembre de 2002

Verdaguer. Un geni poètic

Amb la inauguració de l'exposició **VERDAGUER. UN GENI POÈTIC** la Biblioteca de Catalunya vol retre homenatge a una de les figures més emblemàtiques de la literatura catalana del tots els temps amb motiu del centenari de la seva mort. Cadascuna de les efemèrides verdaguerianes han tingut la seva commemoració corresponent, d'acord amb les circumstàncies polítiques del nostre país. El caràcter excepcional amb què la Generalitat de Catalunya ha declarat el 2002 com a Any Verdaguer ha propiciat múltiples iniciatives arreu del territori, i posa de manifest tant la vigència i l'estimació del poeta com l'interès i les noves lectures que la seva obra suggereix i suscita. Per aquest motiu, la Biblioteca nacional de Catalunya, que compta amb la Col·lecció Verdagueriana des dels moments fundacionals, ha volgut emprendre una exposició que, de manera singular i específica, reconstrueixi l'univers literari i vital de Jacint Verdaguer.

L'exposició **VERDAGUER. UN GENI POÈTIC** té com a objectiu principal traçar l'itinerari del poeta des d'un plantejament interdisciplinar en què, si bé els fons verdaguerians de la Biblioteca en constitueixen l'epicentre, s'entrellacen i interrelacionen amb un important conjunt d'obres d'art i objectes vinculats a la vida i l'obra de l'escriptor. Els comissaris que han tingut cura del discurs expositiu –Francesc Codina, Narcís Comadira, Manuel Jorba i Llorenç Soldevila–; i que han vetllat per la seva articulació i la tria dels continguts han portat a terme un treball extremament acurat i encertat, tal com mostren els àmbits de l'exposició. **L'obrador del poeta, L'Atlàntida, Pàtria i Fe, Canigó, Crisi i conflicte i Llocs** són els títols a partir dels quals s'interrelacionen els textos del poeta i els elements que ajuden a entendre'ls i situar-los en el seu context.

VERDAGUER. UN GENI POÈTIC s'exhibeix al nou espai d'exposicions del Palau Moja–que va ser una de les residències del poeta a la ciutat de Barcelona–, després d'haver-se presentat el juny passat a Vic. Durant els mesos de febrer i març del 2003, l'exposició es podrà visitar també a la Biblioteca Nacional de Madrid. D'aquesta manera, la BC reforça el seu compromís que contribueix a consolidar i difondre el sistema literari del país i a remarcar el valor del patrimoni bibliogràfic i documental dels nostres escriptors que, com Jacint Verdaguer, formen part dels fons de la biblioteca nacional. D'ençà de 1908, en què ingressà el primer gran bloc de la Col·lecció Verdagueriana a la Biblioteca de Catalunya (manuscrits, llibres, la biblioteca del poeta, gravats, estampes, epistolari, premsa...) fins als darrers anys, la institució ha anat rebent o adquirint la resta dels fons que la configuren com la més completa del gran escriptor català. La commemoració de l'Any Verdaguer constitueix el marc idoni per mostrar-la en relació amb la figura del poeta i el seu temps, talment com fan les biblioteques nacionals d'arreu, que presenten els respectius sistemes literaris i els fons dels seus més remarcables escriptors.

El repte que ha suposat emprendre l'exposició **VERDAGUER. UN GENI POÈTIC** troba la seva compensació en la magnitud i la vigència de l'obra verdagueriana. Indestriable de la vida del seu autor, abrandada i mística com ell, apassionada i sofrent, popular i gegantina, l'obra de Jacint Verdaguer constitueix el resultat de la convicció i de l'esforç de la creativitat, de la poesia i de la literatura. Ben segur que **VERDAGUER. UN GENI POÈTIC** ens ajudarà a entendre'l i a situar-lo des de la perspectiva del segle XXI i, sobretot, ens abocarà a la lectura del seu llegat més important, que és la seva obra.

Vinyet Panyella
Directora de la Biblioteca de Catalunya

Comissaris de l'exposició

Francesc Codina, Narcís Comadira, Manuel Jorba i Llorenç Soldevila

Jacint Verdaguer, cronologia

Medalló de bronze amb el bust
de Jacint Verdaguer, d'Eusebi Arnau (1902)
Societat Verdaguer (Vic)

1845-1876. Infantesa i joventut. Inicis de la carrera literària i eclesiàstica

1845

Neix el 17 de maig a Folgueroles. És el tercer de vuit fills.

1863

Comença els estudis de Teologia al Seminari de Vic i s'estableix d'estudiant-mestre-mosso a la masia de can Tona, Riudeperes. Escriu *Amors d'en Jordi i na Guideta*.

1865

És premiat als Jocs Florals de l'Ajuntament de Barcelona. Assisteix a la festa al saló del Consell de Cent. Publica *Dos màrtirs de ma pàtria, o siga Lluçia i Marcià*.

1870

Canta missa a l'ermita de Sant Jordi de Puigseslloses, a Folgueroles.

1871

Vicari de Vinyoles d'Orís. Mort de la mare, Josepa Santaló i Planas.

1874

A causa de problemes de salut, abandona la parròquia de Vinyoles d'Orís. Resideix vuit mesos a Barcelona. Ingressa com a capellà de vaixell a la Companyia Transatlàntica.

1876

Mort del pare, Josep Verdaguer i Ordeix. Després de nou travessies a Amèrica, amb la salut refeta i *L'Atlàntida* acabada, busca ocupació a Barcelona.

1877-1887. Plenitud

1877

Capellania privada al palau Moja, residència d'Antoni López, marquès de Comillas. *L'Atlàntida*, premi extraordinari de la Diputació de Barcelona als Jocs Florals.

1878

Edició de la versió final de *L'Atlàntida*. Visita Roma, on és presentat al papa Lleó XIII.

1879

Publica *Idil·lis i cants místics*. Estada al Vallespir: concepció de *Canigó*.

1880

Mestre en Gai Saber. Publica *Cançons de Montserrat i Llegenda de Montserrat*.

1882

Publica en fascicle col·leccions de *Càntics*. Treballa en *Canigó*. Ascensió de l'Aneto.

1883

Viatge a la costa d'Àfrica. Triomf als Jocs Florals amb l'oda *A Barcelona*. Ascensió de la Pica d'Estats.

1884

Viatge al centre i al nord d'Europa. Estada al santuari del Mont, on treballa en *Canigó*.

1885

Publica *Caritat* i la versió catalana en prosa de *Nerto*, poema en provençal de Frederic Mistral. Forma part de la comissió que presenta al rei Alfons XII el *Memorial de greuges*.

1886

Publica *Canigó*. El bisbe Morgades de Vic el corona a Ripoll com a poeta de Catalunya. Viatge a Terra Santa. Inici de la crisi espiritual.

1887

Publica *Lo somni de Sant Joan* i *Excursions i viatges*.

1888-1897. Crisi i conflicte

1888

Publica *Pàtria*, amb pròleg de Jaume Collell, i *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa*.

1889

Publica *Col·lecció de càntics religiosos per al poble*.

Intensificació de la vida devota, l'apostolat i les almoines.

1890

Participa en el grup de la «Casa d'Oració», dirigit per l'exorcista mossèn Joaquim Pinyol. Relació amb la família Duran.

1892

Compra la finca Els Penitents, a Vallcarca, Horta, amb finalitats religioses vinculades amb la «Casa d'Oració».

1893

És expulsat de la Casa Comillas i del bisbat de Barcelona. Confinament al santuari de la Gleva.

1894

Publica *Roser de tot l'any i Veus del bon Pastor*. Viatge a Mallorca, on és hoste de l'arxiduc Lluís Salvador.

1895

Abandona sense permís la Gleva i s'estableix a Barcelona, a casa de la família Duran. El tribunal eclesiàstic de Vic li retira les llicències sacerdotals.

Publica a la premsa els articles *En defensa pròpia* i el llibre *Sant Francesc*.

1896

Publica *Flors del Calvari*. Participa en la fundació de la revista *L'Atlàntida*. Setge dels creditors. Estada a Vallcarca. És rebutjat als Jocs Florals.

1897

Nova sèrie d'articles *En defensa pròpia*. Viatge a Madrid, on mor Deseada Martínez, vídua Duran. Els agustins de l'Escorial aconseguen la resolució del conflicte canònic.

1898-1902. Darrers anys

1898

Signa una retractació. El bisbe Morgades li retorna les llicències i li permet de residir Barcelona, on s'instal·la amb els fills Duran i se'n fa càrrec.

Rep un benefici eclesiàstic a la parròquia de Betlem, davant del Palau Moja.

1899

Publica *Santa Eulària*. Dirigeix la revista *La Creu del Montseny*.

1900

Funda i dirigeix el setmanari *Lo Pensament Català*.

1901

Publica *Aires del Montseny*.

Estrena el quadre escènic *L'Adoració dels pastors*, amb música d'Enric Morera.

1902

Publica *Flors de Maria*. Mor el dia 10 de juny a la vil·la Joana, de Vallvidrera. L'enterrament esdevé una gran manifestació popular d'homenatge al poeta.

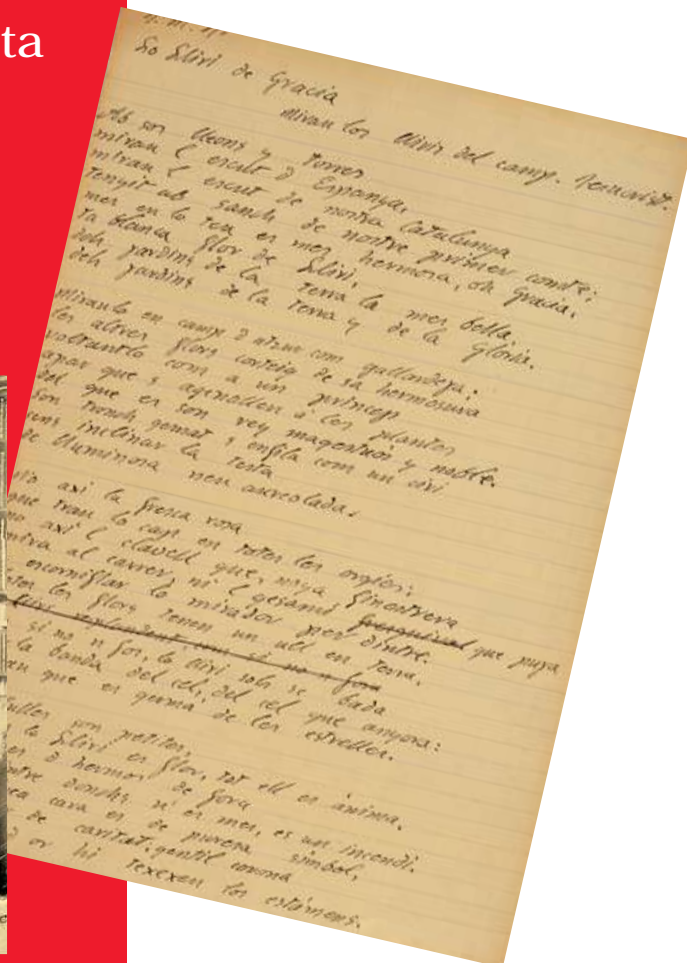
L'obrador del poeta

Poeta i fangador só,
i en tot faig feina tan neta
que fango com un poeta
i escric com un fangador

Jacint Verdaguer

Despatx de Verdaguer
al Carrer Aragó de Barcelona (1901)
AHCB-AF

Redacció definitiva del manuscrit
Lo Liri de Gràcia (1896)

L'Atlàntida

La idea de *L'Atlàntida* me vingué realment d'un capítol del *Temporal y eterno* en què parla de les gran catàstrofes del món, molts anys abans de somiar en fer lo poema ni en dedicar-me a la poesia. [...] i se m'ha engrandit després, en lo cervell, amb totes les fantasies de la joventut: los espectacles de roures esberlats pel llamp, d'aiguats com lo de Vic [...], i de tots los desastres i temporals que he hagut de presenciar en mar i terra.

Carta a Jaume Collell (30 de desembre de 1878)

Dibuixos de Josep Maria Xiró per a l'edició de *L'Atlàntida* d'Il·lustració Catalana (1906)
MHCB. Museu Verdaguer, Vil·la Joana

Cartell de la Quarta Exposició del Cercle de Sant Lluç,
d'Alexandre de Riquer (1886)
Cercle Artístic de Sant Lluç

Pàtria i Fe (1878-1888)

El renaixement de la llengua i de la literatura catalana ha donat origen al renaixement polític, i avui encara, en gran part, el literari sosté el polític. De tal manera que un llibre, qualsevol que en sigui l'argument, és, alhora, una obra literària i patriòtica regionalista.

Resposta a José Leon Pagano, «Giacinto Verdaguer» (1902).
Traduït de l'italià.

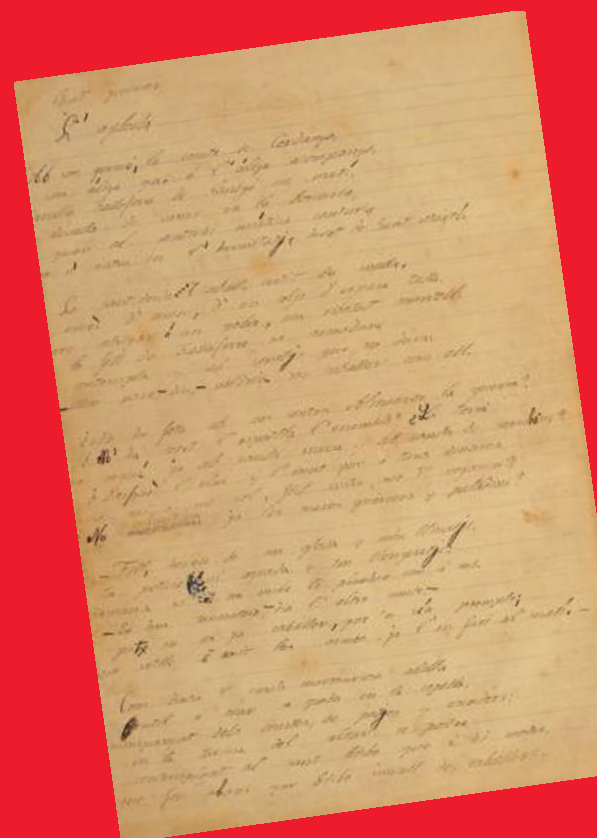

Santa Rosalia, oli de Marià Vayreda (1901)
Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot)

Canigó (1886)

A últims d'istiu de 1880, una particular casualitat me dugué a passar uns quants dies en lo solei de Canigó; vegí la muntanya, trepitgí ses congestes que tot l'any blanquegen, baixí al monestir de Sant Martí, coneguí la llegenda del comte Guifre, que recorden tots nostres vells cronistes, sentí parlar i parlí d'encantades als pagesos i pastors, de monjos i monestirs a les ànimes piadoses, doní la volta a la muntanya, la torní a pujar segona i tercera vegada i me'n torní enamorat del Rosselló i d'eix cantó de Pirineus, que correnguí, després, acompanyat de bons llibres i de millors amics.

Esborrany de pròleg a *Canigó*, Ms. (1886)

Manuscrit amb el text definitiu de *Canigó* (ant. 1886)
BC

Coberta de *Canigó*, atribuïda a Lluís Domènech i Montaner
(Llibreria Catòlica, 1886)
BC

Crisi i conflicte (1888-1898)

COMUNICAT

Senyor director d' *El Noticiero Universal*:

J. M. J.

Pel maig de l'any 1893, després dels Jocs Florals, se m'allunyà traïdorament de Barcelona, amb la tàcita nota de boig, donant-me a mi l'excusa d'anar dos mesos a fora a cuidar ma salut, que, gràcies a Déu, no necessitava remeis. Si no content, hi aní resignat, i, darrera dels dos mesos, han passat dos anys que hi prenc paciència, lluny de biblioteques a on poder consultar, lluny de mos editors, de mos llibres i fins de mos mateixos manuscrits.

He baixat a Barcelona, en ús de mon dret i de ma llibertat, per arreglar mos assumptos i obrir una sortida en ma situació desesperada, i dues vegades he vist la força pública en ma mateixa posada per agafar-me com un delinqüent. Gràcies a la Verge Maria, que no m'ha deixat en ma tribulació, no he passat per eixos carrers entre gent d'armes. Per si hi hagués de passar, demà o qualsevol dia o nit, contra l'expressa voluntat del senyor governador, a qui estic agraïdíssim, ara, mentres tinc lloc i temps, demano justícia i protesto davant de la llei, davant de la gent honrada de Barcelona que em coneix, davant de cel i terra i del mateix Déu qui ens ha de judicar a tots, de la iniquitat de què és víctima, no sé amb quin fi, aquest pobre sacerdot. *Jacinto Verdagué, Pvre.*

(17 de juny de 1895)

Retrat de Verdagué
realitzat per Ramon Casas (c. 1896-1898)
MNAC - Gabinet de Dibuixos i Gravats

Ayres del Montseny,
editada per Joventut (1901)
BC

Llocs (1845-1865 / 1898-1902)

No és gaire obirador damunt lo mapa
mon estimat poblet de Folgueroles;
son nom és una titlla
al peu del nom de les ciutats superbes,
però Déu l'ha posat entre les dues
muntanyes capitals de nostra terra,
com bri d'herba entre enormes mil·liaris.

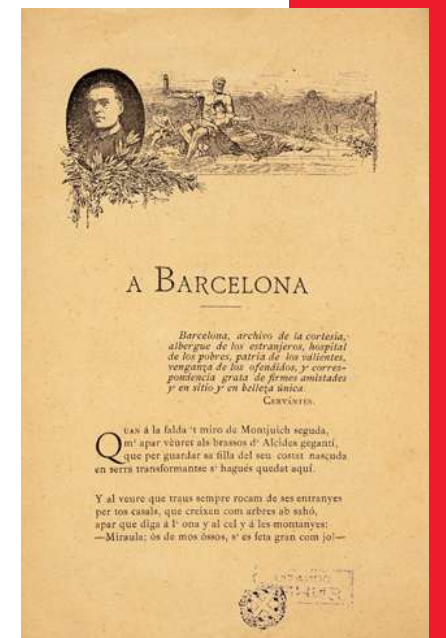
La Veu del Montseny, Aires del Montseny (1901)

Multitudinari enterrament de Verdagué a Barcelona, el 13 de juny de 1902
AHCB

Askari, oli de Maria Fortuny (1860)
Biblioteca-Museu Víctor Balaguer

Oda a Barcelona
Edició popular de 100.000 exemplars de l'any 1883
BC